

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00104115275 /0104282739
Konu : Soru Önergesi (7/19986)

23.12.2024
7/19986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 06.12.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1542881 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen 7/19986 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı (3 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: DD814446-6ECA-4C3E-8AE4-51B4AA9C4BFE

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Eskişehir yolu no:151 Ticaret Bakanlığı

Faks No: 4491341

e-Posta: stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

Ayrıntılı bilgi için:
Soru Önergeleri Şubesi

Telefon No: 4491367

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e Ait 7/19986 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-6) Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere, üretimde geri dönüştürülmüş hammadde kullanımının sürdürülebilir büyümenin önemli unsurlarından biri haline geldiği, döngüsel ekonomi prensipleri kapsamında çeşitli ürün gruplarında zorunlu asgari geri dönüştürülmüş malzeme kullanım oranlarına ilişkin mevzuat çalışmalarının ve global markaların geri dönüştürülmüş malzeme kullanım taahhütlerinin bulunduğu malumlarıdır. Bu çerçevede otomotiv, beyaz eşya, tekstil sektörleri başta olmak üzere, ülkemiz sanayisinin geri dönüştürülmüş hammaddeye erişiminin sağlanması önem arz etmektedir. Söz konusu ihtiyacın karşılanmasını teminen ülkemizde ortaya çıkan atıkların değerlendirilmesi önceliklendirilmekte ve atık toplama kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Öte yandan, sektörlerin üretim istikrarının sektöre uğramaması için atık ithalatının gerekli seviyede devamlılığının sağlanması önem arz etmekte olduğundan temiz, ayrıştırılmış ve geri dönüşüm verimi yüksek atıkların ithalatı uygunluk denetimine tabi olarak yapılabilir.

Ülkemize atık ithalatı, *Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2024/3)* ile düzenlenmektedir. Söz konusu Tebliğ kapsamında, ülkemize tehlikeli atıkların ithalatı ile bertaraf amacıyla atık ithalatı yasaktır. Ancak ülkemiz ekonomisi için kritik önemi haiz olan, geri kazanım ve üretimde kullanılacak temiz, ayrıştırılmış, kontamine olmamış tehlikesiz atıkların ithalatı mümkün kılınmıştır. Tebliğ'in Ek-1 listesinde belirtilen atık türleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın *Atık İthalatı Uygulama Genelgesi (2024/1)* ile belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde uygunluk denetimine tabi olarak, geri dönüşüm tesislerine sahip sanayicilerce ithal edilebilmektedirler. Bununla birlikte, ithali yasak olan atıklar Tebliğ'in Ek-2/A ve Ek-2/B sayılı listelerinde yer almaktadır.

Tebliğ ve Genelge ile hem ithal edilebilecek atıklar hem de atık ithal edebilecek tesislere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu kapsamda, atıklar Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre İzin Lisans Belgesi ile Atık İthalatçı Kayıt Belgesine (AİKB) sahip tesisler tarafından ithal edilebilmektedir. AİKB düzenlenmesi için gerekli belgeler arasında atığı ithal edilen tesislerin elde ettiği plastik granül için Türk Standartları Enstitüsünden alınacak analiz belgesinin sunulması ve belirli plastik atık türlerini işleyecek tesisler için ısıtma şartı bulunmaktadır. Ayrıca, tesisler gerek söz konusu belgelerin düzenlenmesi aşamasında gerekse faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından denetimlere tabi tutulmaktadır. Bunun yanı sıra, atık ithalatına ilişkin her sevkiyat fiziki kontrol ve belge incelemesi ile anılan Bakanlıkça denetime tabi tutulmakta, uygunsuz bulunan atıkların ithalatına izin verilmemektedir.

Geçtiğimiz yıllarda ülkemizde yürütülen atık işleme ve geri dönüşüm faaliyetlerinin çevreye ve insan sağlığına uygun koşullarda gerçekleşmesi amacıyla söz konusu faaliyetler kapsamında zorunlu tutulan izin ve belgelere ilişkin kriterler tekrar düzenlenmiş olup atık ithalatçısı kayıt belgelerinin hazırlanmasında belirtilen kriterlerin yerine getirilmesi aranmıştır. Bu çerçevede, etilen polimerlerden olan plastik atıkların ithalatını yapacak tesislerin Genelgede belirtilen teknik şartları yeniden düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, belirli plastik atık türlerini işleyecek tesisler için ısıtma şartı getirilmiştir. Ayrıca, plastik atık ithalatının çevreye olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla karışık plastik atık ithalatı yasaklanmış, atık ithalatının ülkede yürütülen atık toplama faaliyetlerini sektöre uğratmaması amacıyla tesis kapasitesi baz

alınarak belirli miktarda atık ithalatına izin verilmesi amacıyla kota uygulamasına geçilmiştir. Bununla birlikte, atıkların gümrükten tesise kadar fiziki takibi de yapılabilmektedir.

Diğer taraftan, yürürlükte olan atık ithalatına ilişkin mevzuatımız kapsamında ülke veya bölge ayrımı gözetilmemekte olup, atık ithalatı genel olarak yalnızca tehlikesiz, temiz, ayrıştırılmış ve geri dönüştürülebilir atıkların ithalatı ile sınırlandırılacak şekilde düzenlenmektedir. Ülkemizin bu konudaki temel politikası atığa ihtiyacı olan sanayicilerimizin ihtiyaçlarını öncelikli olarak yurt içi kaynaklardan karşılaması şeklindedir. Bu kapsamda atık ithalatının iç piyasada oluşan atıkların toplanmasını olumsuz etkilememesi amacıyla tesis kapasitesinin en fazla yarısına karşılık gelecek miktarda atık ithalatına izin verilmektedir.

Atık ithalatı yukarıda zikredilen Tebliğ ve Genelge hükümleri çerçevesinde kontrole tabi olarak yürütülmekte olup, plastik atık ithalatının çevreye olabilecek zararlı etkilerinin önlenmesi amacıyla söz konusu atıkların ithalatı ek prosedürlere tabi tutulmaktadır. Bu kapsamda, Genelgede belirtilen şartların yerine getirilmesini teminen atık ithalatçılarından tesis kapasiteleri dikkate alınarak ton başına hesaplanacak miktarda banka teminatı alınmaktadır. Ayrıca, söz konusu atıkların lisanslı geri kazanım tesislerine tesliminin sağlanmasını teminen anılan atıkların Mobil Atık Taşıma Takip Sistemi'ne (MoTAT) sahip araçlarla taşınması zorunluluğu bulunmaktadır.

Öte yandan, AB tarafından 20 Mayıs 2024 tarihinde yürürlüğe konan Atık Sevkiyatı Tüzüğü kapsamında OECD üyesi olmayan ülkelere AB'den atık ithalatı kısıtlanırken, OECD üyesi ülkelere atık ithalatı ise atık işleme tesislerinin çevreye uygun koşullarda faaliyet gösterdiğine dair denetime tabi olması gibi şartlara bağlanmıştır. Bu çerçevede, ülkemiz atık ithalatı iki boyutuyla ele alınmaktadır:

1-Tehlikeli/yasaklı ve zararlı atıkların (çöp) ülkemize gelmesinin engellenmesi: Yasadışı atık sevkiyatının ve geri dönüştürülemeyecek nitelikteki atıkların AB'den ithalatının ve olası ticaret sapmalarının önlenmesi konusunda Avrupa Komisyonu ve AB üye ülkelerinin daha etkin bir sorumluluk alması konusunda girişimlerimiz devam etmekte olup, bu yöndeki taleplerimiz son olarak, 30 Mayıs 2024 tarihinde düzenlenen Gümrük İşbirliği Komitesi ile 4-5 Aralık 2024 tarihlerinde düzenlenen Gümrük Birliği Ortak Komitesi toplantısında da gündeme getirilmiştir.

2-Döngüsel ekonomi kapsamında, ihracatçılarımızın atıktan elde edilen geri dönüştürülmüş içeriğe (ikincil hammaddeye) erişiminin güvence altına alınması, hammadde güvenliğinin sağlanması: AB'nin döngüsel ekonomi mevzuatları kapsamında yürürlüğe koyacağı ürün bazlı eko tasarım kuralları çerçevesinde batarya, otomotiv, ambalaj malzemelerinin yanı sıra tekstil, lastik, mobilya, demir-çelik, alüminyum gibi pek çok ürün grubunda belli oranda asgari geri dönüştürülmüş içerik zorunluluğu getirilmektedir. Bu itibarla, ihracatçılarımızın AB pazarına giriş geri dönüştürülmüş içeriğe erişiminin sağlanması önem arz etmektedir. Bu çerçevede, AB'den halihazırda ülkemize gelen ve hammadde olarak kullanılan başta demir hurdası olmak üzere, ikincil hammaddeye erişim güvenliğimizin sağlanması konusunda da girişimlerimiz sürdürülmektedir.

Malumları olduğu üzere, atıkların işlenmesi sonucunda geriye kalan atıklar "*bakiye atık*" olarak nitelendirilmekte olup, AİKB düzenlenmesi için bir önceki yıl ilgili tesise kabul edilen atıklara ilişkin gerçekleşme raporunda iç piyasadaki alınan ve ithal edilen atıklar için ayrı tablolar halinde olmak üzere miktar, üretim verimi, bakiye atık miktarı bilgileri ile söz konusu bakiye atığın niteliği, miktarı, geri kazanıma veya bertaraf gönderilecek atık miktarı, uygulanacak geri kazanım/bertaraf yöntemi ve bertaraf amaçlı gönderildiği tesis bilgilerinin ibraz edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, Genelge ekinde yer alan bakiye atık yönetim planında bakiye atıkların bertaraf ya da geri kazanım bilgilerinin detaylı olarak ibrazı gerekmektedir.

Genelge uyarınca, atık ve bakiye atıkların geri kazanım veya bertaraf süreçleri, tesisin çevre izin ve lisans kriterlerine uygun çalışıp çalışmadığı, ithal edilen atıkların geri kazanımını

yapacak teknik şartları sağlayıp sağlamadığının takibi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince yapılmaktadır.

Diğer taraftan, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu kapsamında istatistiksel bilgilerin saklanması, kullanıcıya sunulması, söz konusu alanlara ilişkin sistemlerin geliştirilmesi ve bu amaçla ulusal ve uluslararası bir bilgi ağı ve bilgi akış sisteminin oluşturulmasını koordine etme görevi Türkiye İstatistik Kurumunun uhdesinde bulunmaktadır. Bu veriler TÜİK tarafından aylık ve yıllık bazda düzenli olarak ve şeffaf bir şekilde tüm kamuoyunun bilgisine açıktır.